

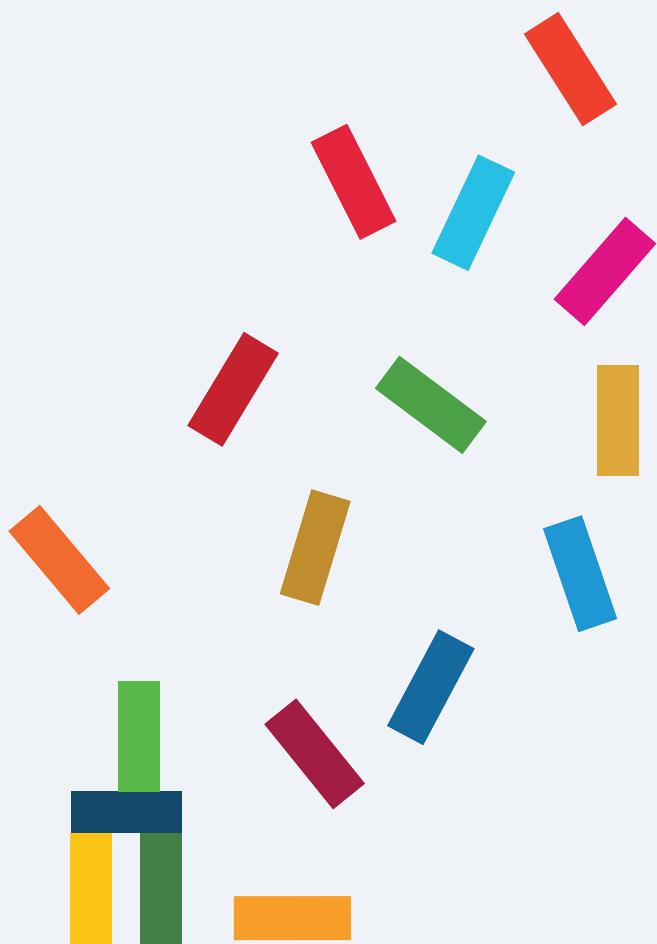
FACTSHEET

BREDE WELVAART

'HELDER OVER ELDERS'

2025

bij de begroting van het
ministerie van Klimaat en
Groene Groei

BUILDING
CHANGE

FACTSHEET KLIMAAT EN GROENE GROEI

Brede welvaart

[Brede welvaart](#) gaat over "de kwaliteit van leven hier en nu en de mate waarin deze ten koste gaat van de brede welvaart van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld." Brede welvaart is méér dan economische groei en omvat ook belangrijke zaken als arbeidsparticipatie, vertrouwen in andere mensen, misdaad en mentale gezondheid.

De "dimensie elders"

Helaas wordt één onderdeel van brede welvaart vaak over het hoofd gezien. Dat is de zogenaamde "[dimensie elders](#)" die gaat over de mate waarin de welvaart in Nederland effect heeft op andere landen. Ten opzichte van vorig jaar lijkt de aandacht voor brede welvaart zelfs verder te zijn afgenomen. Uit de publicatie van Prinsjesdag blijkt dat het thema brede welvaart dit jaar uit de [Miljoenennota voor 2026](#) is geschreven. In het document wordt vooral gekeken naar de risico's die van buitenaf op Nederland afkomen, terwijl de bredere vraag naar de gevolgen van ons eigen beleid en handelen voor andere landen buiten beeld blijft.

Om de link tussen het KGG-beleid en het buitenland te verduidelijken delen we graag deze factsheet met u, getiteld "Helder over elders." Hierin geven we drie concrete voorbeelden van manieren waarop beleid van KGG invloed heeft op de welvaart in andere landen.

Waarom is de "dimensie elders" belangrijk?

Nederland is de [achttiende economie](#) ter wereld en exporteerde in 2023 voor ruim [945 miljard euro](#) aan goederen en diensten. Daarmee leveren we een **cruciale bijdrage aan economische kansen, inkomsten en werkgelegenheid** elders ter wereld. Tegelijkertijd hebben Nederlandse activiteiten soms ook negatieve gevolgen in het buitenland. Hiermee zetten we onze goede banden met die landen [op het spel](#). Dat brengt **risico's voor Nederlandse belangen** met zich mee:

- We drijven andere landen ongewild in de handen van rivalen als Rusland en China, wat [resulteert](#) in een **verzwakte geopolitieke positie** voor [Westerse landen](#).
- Anti-Westers sentiment in West-Afrika leidt tot militaire coups en instabiliteit, omstandigheden waarin terroristische en criminele netwerken [floreren](#). Dit zorgt voor een **verhoogde terroristische dreiging en transnationale criminaliteit**.
- [Schade](#) die wij aanrichten in lage inkomenslanden voedt de weerstand van de bevolking tegen [Westerse bedrijven](#). Dat bedreigt ons **internationale verdienvermogen**.

Een goed beeld van de "dimensie elders" helpt de Kamer om aan het begin van het beleidsproces op de hoogte te zijn van deze mogelijke bij-effecten van Nederlands beleid. Daarmee kunnen we in een vroeg stadium ons beleid zó aanpassen dat we **negatieve effecten verzachten of voorkomen**. Om dit te benadrukken overhandigden wij in mei 2024 een [position paper](#) aan de [Kamercommissie voor de Rijksuitgaven](#) en presenteerden we vorig jaar de [eerste generatie factsheets](#). Met deze nieuwe factsheet zetten we die traditie voort.

BUILDING CHANGE FACTS

Beperking van de klimaatverandering

Elders

24% grotere broeikasgasvoetafdruk voor productie dan het EU gemiddelde

Toelichting

In het [2023](#) jaarverslag rapporteerde het ministerie BHO dat 41% van de Nederlandse bedrijven de OESO-richtlijnen voor internationaal verantwoord ondernemen onderschrijven, fors lager dan de destijds beoogde 90%. De toename van de broeikasgasvoetafdruk komt sinds 2016 met name door de productie voor export, waarvan [65%](#) van de totale productievoetafdruk voortkomt uit landbouw en voedingsmiddelen bestemd voor de buitenlandse markt. Dit schaadt niet alleen het milieu wereldwijd, maar verstoort ook lokale markten. Europese Zuivelmultinationals exporteren melkpoeder tegen zeer lage prijs naar West-Afrika, waardoor de lokale industrie [weggeconcentreerd wordt](#). Ook voor Nederlandse boeren is deze deal niet interessant, want melkvee bedrijven lijden hier ook onder een te lage [wereldmelkprijs](#).

Internationale klimaatverantwoordelijkheid

Elders

0 keer wordt het Mondiale Zuiden benoemd in het [Nationale Klimaatplan 2025-2035](#)

Toelichting

Klimaatverandering is bij uitstek een grensoverschrijdend probleem, zo stelt ook het Klimaatplan. Een gefragmenteerde aanpak erkent onvoldoende de samenhang van de vele factoren die bijdragen aan [milieudruk](#). Om duurzame ontwikkeling te realiseren binnen de kritieke planetaire ecologische grenzen is een [coherente aanpak nodig](#). Hoewel het klimaatplan op internationaal vlak benadrukt aandacht te vragen om de grootste vervuilers meer te betalen, is er geen aandacht voor de eigen rol in internationale negatieve milieueffecten. Internationale rechtvaardigheid draait erom dat Nederland ook voor de eigen voetafdruk verantwoordelijkheid neemt en dit uit te werken in beleidskeuzes, adviseert ook de [Raad van State](#).

Mijnbouw en duurzaamheid

Elders

50%

van de mijnbouwgebieden die essentieel zijn voor de energietransitie bevindt zich in regio's waar inheemse volkeren [wonen](#)

Toelichting

Er is hierbij sprake van [economisch eenrichtingsverkeer](#): grondstoffen worden voor een lage prijs en onder slechte arbeidsomstandigheden gewonnen, om vervolgens door multinationale bedrijven te worden geëxporteerd naar het Noorden. Lokale gemeenschappen blijven daarbij achter met schadelijke gevolgen voor hun [gezondheid](#), [het milieu en de biodiversiteit](#). Mijnbouw is wereldwijd een van de gevaarlijkste sectoren en vaak informeel georganiseerd in lage inkomenslanden, waardoor toezicht ontbreekt en grondstofketens [niet transparant](#) zijn. Het verbruikt bovendien veel water in regio's die al kampen met [waterstress](#) en vervuult vaak het grondwater. Door klimaatverandering nemen de [risico's toe](#): mijnwerkers worden blootgesteld aan extreme hitte en weersomstandigheden leiden tot dodelijke ongelukken en tijdelijke sluitingen van mijnen, met grote inkomensverliezen voor arbeiders en hun families.

VRAGEN AAN HET KABINET

Het kabinet verstrekt [700 miljoen subsidie aan duurzame waterstof](#). Is er in dit beleid oog voor de negatieve effecten van waterstof, en de potentiële risico's voor landen die kampen met extreme waterstress? Zijn er voorwaarden voor internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen verbonden aan deze subsidies?

Volgens de [beantwoording van Kamervragen](#) ziet minister Hermans de reductie van CO2 uitstoot als een mondiale opgave. **Waarom focust het klimaatplan in de internationale stukken dan vooral op andere uitstoters te laten betalen en er is er geen aandacht voor internationale klimaatrechtvaardigheid in het Klimaatplan?**

Wie zijn wij?

[Building Change](#) is een samenwerkingsverband van drie Nederlandse maatschappelijke organisaties: Woord en Daad, Foundation Max van der Stoep en Partos. Wij zetten ons in voor een goede relatie tussen Nederland en opkomende economieën, waarvan de meeste in Afrika liggen. Cruciaal voor een goede relatie is dat Nederland zo positief mogelijk bijdraagt aan de welvaart in andere landen.

**BUILDING
CHANGE**

